

ประโยค ป.ธ.๕

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

๑. เพราะเหตุที่นั่นนั่นแหละ พระเถระในปางก่อนทั้งหลายจึงได้กล่าวไว้ ๓ ครั้ง ว่า ภิกษุชชีจักรักรา ภิกษุชชีจักรักรา ภิกษุชชีจักรักรา ดังนี้ ฯ ก็ ในการให้ กรรมฐานนี้ ภิกษุทั้งหลายมีพระชินาสพเป็นต้นที่กล่าวไว้ในกาลก่อนแล้ว ย่อมบอก ได้เฉพาะทางที่ตนได้บรรลุแล้วเท่านั้น ฯ ก็ ภิกษุผู้เป็นพหูสูต จักกำหนดพระสูตรและ เหตุการณ์จากที่นั่นบ้าง จากที่โน้นบ้าง เพราะตนเข้าไปหาอาจารย์นั้น ๆ ชำระการเรียน และสอบถามอย่างเรียบร้อยแล้ว ประกอบเข้าให้เป็นข้อที่เป็นสัปปายะและอสัปปายะ แล้วบอกกรรมฐานแสดงให้เป็นทางกว้าง อุปมาเหมือนช้างใหญ่ เดินไปในที่ป่ารก ย่อม แสดงทางที่ไปเป็นช่องกว้าง ฉะนั้น ฯ เพราะฉะนั้น ท่านผู้บำเพ็ญเพียรพึงเข้าไปหา ท่านผู้ให้กรรมฐาน ผู้เป็นกัลยาณมิตรอย่างนั้นแล้ว ทำวัตรปฏิบัติต่อท่านนั้นแหละ เรียนเอากรรมฐานเถิด ฯ ก็ ถ้าท่านผู้บำเพ็ญเพียรได้ท่านผู้ให้กรรมฐานนั้นในวัดเดียวกัน นั้นเอง การได้แบบนี้ นั้นเป็นการดี ถ้าไม่ได้ไซ้ ท่านอยู่ที่ใด ก็พึงไปที่นั่น ฯ ก็ เมื่อจะไป ไม่พึงสวมรองเท้า ทั้งที่เท้าล้างแล้วและทาเท้าแล้ว กันร่ม ใช้คนให้ถือ ทะนานน้ำมัน น้ำผึ้ง และน้ำอ้อย เป็นต้น มีอันเตวาลิกห้อมล้อมไป ฯ แต่พึงบำเพ็ญ คมิกวัตรแล้ว ถือบาตรและจีวรของตนเองที่เดียว เข้าไปสู่วัดใด ๆ ในระหว่างทาง ก็ทำวัตรปฏิบัติในที่ทุกแห่ง เป็นผู้มิบริวารเบาพร้อม มีความประพฤติดัดเกลาเป็น อย่างยิ่งไป ฯ เมื่อจะเข้าไปสู่วัดนั้น พึงวานใคร ๆ ทำไม้ชำระพื้นให้เป็นกับปียะใน ระหว่างทางนั้นแหละ ถือเข้าไป ฯ และไม่ควรถูกเข้าไปบริเวณอื่น ด้วยคิดว่า จักพักทำ ภารกิจการล้างเท้าและทาเท้าเป็นต้นสักครู่หนึ่ง แล้วจักไปสู่สำนักของอาจารย์ ฯ เพราะ เหตุใด ฯ เพราะถ้าภิกษุทั้งหลายที่เป็นข้าศึกของอาจารย์นั้น จะพึงมีอยู่ในบริเวณนั้นไซ้ พวกเขาถามถึงเหตุแห่งการมาแล้ว ก็จะไม่เปิดเผยเรื่องเสียหายของอาจารย์แล้วพูดว่า ฉิบหายแล้วท่าน ถ้าท่านมายัง สำนักของอาจารย์นั้น ดังนี้แล้วยังความเดือดร้อนใจให้ เกิดขึ้น เป็นเหตุให้เธอกลับไปเสียจากที่นั่น เพราะฉะนั้น ควรถามถึงที่อยู่ของอาจารย์

แล้ว ตรงไป ณ ที่นั้นนั่นแหละ ฯ

๒. พิจารณาความเป็นของปฏิกุล โดยการบริโภคอย่างไร ? ก็ บรรพชิตผู้แสวงหาอาหารได้แล้วอย่างนี้ นั่งตามสบายอยู่ในที่ผาสุกภายนอกหมู่บ้าน พิจารณาความเป็นของปฏิกุลโดยการบริโภคอย่างนี้ว่า ตนยังมีได้หย่อนมือลงในอาหารนั้นนั้น เพียงใด เธอเห็นภิกษุผู้อยู่ในฐานะเป็นครุฑก็ดี คนผู้เป็นลัทธิก็ดีเช่นนั้นแล้ว ก็อาจนิมนต์ได้อยู่เพียงนั้น แต่ครั้นเธอเพียงหย่อนมือลงในอาหารนี้ เพื่อต้องการจะฉัน จะกล่าวว่า ท่านจงรับเถิด ดังนี้ มีอันจะต้องกระดากอาย ครั้นเมื่อเธอหย่อนมือลงแล้วขยำอยู่เหนือไหล่ ออกตามช่องนิ้วมือทั้ง ๕ ทำแม้ข้าวสุกที่แข็งกระด้างให้ชุ่มอ่อนไปได้ ครั้นเมื่อบิณฑบาตนั้นเสียความงามไปแล้ว แม้เพียงขยำ เธอทำให้เป็นคำวางลงในปากแล้ว ฟันล่างให้สำเร็จหน้าที่แห่งครก ฟันบนให้สำเร็จหน้าที่แห่งสาก ลิ้นให้สำเร็จหน้าที่แห่งมือ บิณฑบาตนั้นถูกโศลกด้วยสากคือฟัน ถูกพลิกไปมาอยู่ด้วยลิ้นอยู่ในปากนั้น คล้ายกับก้อนข้าวสุกในรางสุนัข ฉะนั้น น้ำลายใสจางที่ปลายลิ้นก็เปดเปื้อน น้ำลายข้นแต่กลาง ลิ้นเข้าไปก็เปดเปื้อน ชี้นิ้วในที่ไม้ชำระฟันไม่ถึงก็เปดเปื้อน บิณฑบาตนั้นที่แหลกและเปดเปื้อน แล้วอย่างนี้ มีสี กลิ่น และการปรุงแต่งอย่างวิเศษ หายไปทันที เข้าถึงความเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่ง คล้ายกับรากสุนัขที่อยู่ในรางสุนัข ฉะนั้น บิณฑบาตนั้นแม้เป็นอย่างนี้ ก็เป็นของที่พึงกลืนกินได้ เพราะล่องคลองจกๆไปแล้ว ดังนี้ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๕

แปล ไทยเป็นมคธ

พ.ศ. ๒๕๔๘

๑. เตนว ปฺรณมกตเถว ลขฺหิ รกฺขิสฺสติ ลขฺหิ รกฺขิสฺสติ ลขฺหิ รกฺขิสฺสตีติ
 ติกฺขตฺตํ อหํสุ ฯ ปุพฺเพ วุตตชีณาสวาทโย เจตถ อตฺตโน อธิคตมคฺคเมว อัจฺจิกฺขนฺติ ฯ
 พุทฺธสุโต ปน ตํ ตํ อจฺริยํ อุปสงฺกมิทฺวา อุกฺคหปริปฺพจฺฉานํ วิโสธิตตฺตา อีโต จีโต จ
 สุตตมฺยจ การณมฺยจ สลฺลภเชตฺวา สปปายาสปปายํ โยเชตฺวา คหณฺณจฺฉาเน คจฺจนโต
 มหาหตฺถิ วีย มหามคฺคํ ทสฺเสนโต กมฺมญฺจฺฉานํ กถยิสฺสติ ฯ ตสฺมา เอวฺวูปิ กมฺมญฺจฺฉานทายกํ
 กลฺยาณมิตฺตํ อุปสงฺกมิทฺวา ตสฺสเวย วุตตปฺปิปฺปตฺตี กตฺวา กมฺมญฺจฺฉานํ คเหตุพฺพํ ฯ สเจ ปน
 ตํ เอกวิหาเรยฺว ลภฺติ อิจฺเจตํ กุสลํ โน เจ ลภฺติ ยตฺถ โส วสฺติ ตตฺถ คนฺตพฺพํ ฯ
 คจฺจนเตน ปน โธตมกฺขิตฺเตหิ ปาเทหิ อุปาหนา อารูหิตฺวา จตฺตํ คเหตุว เทลนาหิมธฺ-
 ฝณฺนิตาทีนํ คาหาเปตฺวา อนฺเตวาลิกปริวฺวเตน น คนฺตพฺพํ ฯ คมิกวตฺตํ ปน ปุเรตฺวา
 อตฺตโน ปตฺตจิวฺรํ สยเมว คเหตุว อนฺตรามคฺเค ยํ ยํ วิหารํ ปวิสฺติ สพฺพตฺถ วุตตปฺปิปฺปตฺตี
 กุรฺมาเนน สลฺลหฺนุปริกฺษาเรน ปรมสฺสเลชฺวตฺตินา หุตฺวา คนฺตพฺพํ ฯ ตํ วิหารํ ปวิสฺสนเตน
 อนฺตรามคฺเคยฺว ทนฺตกฺกฺขํ กปฺปิยํ การาเปตฺวา คเหตุว ปวิสฺติพฺพํ ฯ น จ มุหุตฺตํ
 วิสฺสสมิตฺวา ปาทโรวณมกฺขนาทินี กตฺวา อจฺริยสฺส สนฺติกํ คมิสฺสสามีติ อณฺณํ ปรีเวณํ
 ปวิสฺติพฺพํ ฯ กสฺมา ฯ สเจ หิสฺส ตตฺร อจฺริยสฺส วิสภาคา ภิกฺขุ ภเวยฺยํ เต
 อาคมนการณํ ปุจฺฉิตฺวา อจฺริยสฺส อวณฺณํ ปกาเสตฺวา นฺนุโหสิ สเจ ตสฺส สนฺติกํ อาคโตติ
 วิปฺปฏิสาร์ อุปฺปาเทยฺยํ เยน ตโต ปฏฺนิวตฺเตยฺย ตสฺมา อจฺริยสฺส วสนฺญฺจฺฉานํ ปุจฺฉิตฺวา
 อุกฺกํ ตตฺถเวย คนฺตพฺพํ ฯ

(วิสุทธิมรรค ภาค ๑ กัมมญฺจฺฉานคฺคกถณินิทฺเทส หน้า ๑๒๔ - ๑๒๕)

๒. กถํ ปรีโลกโต ฯ เอวํ ปรียฺยฺจฺฉาหาเรน ปน พหิคาเม ฝาสฺสญฺจฺฉาเน
 สุขนิสินเนน ยาว ตตฺถ หตฺถํ น โอตฺตเรติ ตาว ตถารูปิ คุรฺวจฺฉานียํ ภิกฺขุ วา ลขฺหิมฺนุสฺสํ

วา ทิสฺวา นิมนฺเตตฺตมฺปิ สกฺกา โหติ ภุชิตฺตํกามตาย ปเนตฺถ หตฺถเ โอตาริตมตฺเต
 คณฺหาติ วทฺนเตน ลฺหฺชิตฺตํ โหติ หตฺถํ ปน โอตาเรตฺวา มทฺทนตฺสส ปณฺจจฺจุลฺลิตฺตํ
 เสโท ปคฺขรมาโน สุกฺขตฺตํกตฺตมฺปิ เตเมเนโต มุทฺกํ กโรติ อถ ตสฺมี ปริมทฺทนตฺเตนาปิ
 สมฺภินฺนโสเภ อาโลปิ กตฺวา มุเช ชฺปิเต เหฏฺฐิมทฺนตา อุกฺกชลฺกจฺจํ สาเรณฺติ อฺปฺริมา
 มุสสฺลจฺจํ ชิวหา หตฺถจฺจํ ตํ ตตฺถ สุวานโทณฺมยํ สุวานปฺนิญทมิว ทนฺตมุสเสหิ โกฏฺฏเวตฺวา
 ชิวหาย สมฺปฺริวตฺตยมานํ ชิวหคฺเค ตนฺตปสนฺนเชโห มกฺกเชติ เวมชฺชเโต ปฏฺฐาย พฺพลเชโห
 มกฺกเชติ ทนฺตกฏฺฐเณ อปฺปตฺตกฏฺฐาเน ทนฺตคฺคูลโก มกฺกเชติ โส เอวํ วิจฺญณฺณิตมกฺกชฺโช ตํชณฺเวย
 อนฺตรหิตวณฺณคณฺธสงฺขารวิเสโส สุวานโทณฺมยํ จิตฺตํสุวานวมฺมํ วิย ปรมเชตฺตจฺจุณฺณาวํ อฺปคฺจจฺจติ
 เอวฺโรโปปิ สมนํ จกฺขุสฺส อาปาลมตฺติตฺตตา อชฺโฆมฺหริตฺตํ โหติติ เอวํ ปรีโกคฺโค
 ปฏฺฏิฏฺฐตา ปจฺจเวกฺกชิตฺตํ ๑

(วิสุทฺธิมรรค ภาค ๒ สมาริณฺทเทศ หน้า ๑๕๘)

